

POLSCY STUDENCI W KRÓLEWSKIEJ SASKIEJ AKADEMII LEŚNEJ W THARANDCIE W LATACH 1816–1919

Władysław Chałupka, Jerzy Modrzyński

Instytut Dendrologii PAN w Kórniku, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

WSTĘP

Wiek XIX przyniósł w Europie wzrost zainteresowania zarówno władz państwowych różnych krajów, jak i prywatnych właścicieli lasów kształceniem leśników na poziomie akademickim. Polacy z ziem Rzeczypospolitej przedrozbiorowej podejmowali wyższe studia leśne zarówno na uczelniach w państwach zaborczych, jak i w innych krajach, np. w Szwajcarii (ŁUCZAKOWA 1963), a także na uczelniach leśnych, które w dobie zaborów powstały na ziemiach polskich. Należała do nich, ustanowiona w Warszawie ukazem cara Aleksandra I z 1816 r., Szczególna Szkoła Leśnictwa (Postanowienie... 1818). Kolejną polską uczelnią leśną, tym razem w zaborze austriackim, była Krajowa Szkoła Gospodarstwa Lasowego, która powstała w 1874 r. dzięki staraniom Henryka Strzeleckiego z przekształcenia prywatnych kursów leśnych przy Szkole Politechnicznej we Lwowie. Szkoła ta nie uzyskała jednak statusu uczelni akademickiej (ŻABKO-POTOPOWICZ 1959; ZARZYŃSKI 2000).

Specjalne miejsce w akademickiej edukacji leśnej Polaków doby zaborów zajmowała uczelnia w Tharandcie, w Królestwie Saksonii. Państwo to powstało w 1806 r. pod protektoratem Napoleona I i do Kongresu Wiedeńskiego w 1815 r.

*Adres do korespondencji – Corresponding author: Władysław Chałupka, Instytut Dendrologii PAN, ul. Parkowa 5, 62-035 Kórnik, Poland, e-mail: wrchal@man.poznan.pl;
Jerzy Modrzyński, Katedra Hodowli Lasu, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu,
ul. Wojska Polskiego 69, 60-625 Poznań, Poland, e-mail: jermymod@up.poznan.pl*

pozostawało w unii personalnej z Księstwem Warszawskim (król Saksonii Fryderyk August I był również Wielkim Księciem Warszawskim). Na Kongresie Wiedeńskim w 1815 r. w miejsce Księstwa Warszawskiego utworzono Królestwo Polskie pod berłem cara Rosji, a Wielkopolskę i Kujawy włączono do Królestwa Pruskiego (Encyklopedia... 2004). W ten sposób Polacy podejmujący studia na Akademii Leśnej w Tharandcie stali się w Saksonii obcokrajowcami.

Mimo tych zmian politycznych władze Królestwa Saksonii i jego obywatele pozostawali gościnni dla Polaków, którzy emigrowali z ziem polskich po kolejnych powstaniach antyzaborczych. Saksonia stała się dla wielu z nich przyjaznym miejscem stałego pobytu, a dla innych etapem, na którym uzyskiwali pomoc materialną na emigracyjnym szlaku do Francji i innych państw Europy zachodniej (POTOCKI 1987). Sytuacja taka sprzyjała z pewnością wyborowi przez Polaków Akademii Leśnej w Tharandcie na miejsce studiów. W latach 1866–1894, kiedy funkcję dyrektora Akademii pełnił Friedrich Judeich, znacząco wzrosła liczba studentów z krajów o wysokim udziale prywatnej własności leśnej, takich jak Polska, Austria z Czechami i Morawami oraz bałtyckie prowincje Rosji. Pojawili się także wówczas pierwsi studenci z Azji (LOCHMANN i LOCHMANN 2011).

ORGANIZACJA STUDIÓW NA AKADEMII LEŚNEJ W THARANDCIE

Uczelnia w Tharandcie należy do najstarszych leśnych ośrodków akademickich na świecie, a w 2011 r. obchodziła jubileusz 200-lecia swego istnienia (MODRZYŃSKI 2011). W 1811 r. rozpoczęła w tym mieście działalność prywatna szkoła leśna założona przez Heinricha Cottę, który przybył do Tharandtu z Turynii na prośbę rządu saskiego (ryc. 1). Przyjął on proponowaną mu posadę głównego taksatora leśnego pod warunkiem, że będzie mógł przenieść do Saksonii szkołę leśnictwa, prowadzoną przez siebie w Zillbach od 1786 r. (SCHUSTER 2001). Pięć lat później, w 1816 r., szkoła Cotty w Tharandcie uzyskała status Królewskiej Saskiej Akademii Leśnej (*Königliche Sächsische Forstakademie*) (SCHUSTER 2001) (ryc. 2).

W 1830 r. Akademia w Tharandcie zaczęła także kształcić rolników, w związku z czym zmieniono nazwę uczelni na Królewską Saską Akademię dla Leśników i Rolników (*Königliche Sächsische Akademie für Forst- und Landwirthe*). Po uruchomieniu w 1869 r. studiów rolniczych na uniwersytecie w Lipsku, uczelnia w Tharandcie powróciła w 1871 r. do wyłącznego kształcenia leśników i swej poprzedniej nazwy z lat 1816–1830. Akademia posiadała statut, określający strukturę uczelni i zasady studiowania. Kolejne wersje tego statutu pojawiały się wraz ze zmianami organizacyjnymi (ryc. 3) (SCHUSTER 2001). Plan zajęć obejmował zajęcia kameralne z wielu przedmiotów (ryc. 4 i 5), a także liczne wycieczki i ćwiczenia terenowe, którym sprzyjała lesista okolica (LOCHMANN i LOCHMANN 2011).

Okres studiowania w Akademii Leśnej w Tharandcie zmieniał się kilkakrotnie. Początkowo studia trwały dwa lata, później wydłużono czas ich trwania do 2,5 roku, a w roku 1906 – do 3 lat. Rok akademicki był podzielony na dwa semestry – zimowy i letni, a datami granicznymi dla semestrów były: dzień św. Michała (29 września) oraz Wielkanoc. Od 1846 r., dla uzyskania pełnego dyplomu nale-

żało dodatkowo zaliczyć rok studiów z zakresu ekonomii lub nauk politycznych na wybranym wydziale uniwersytetu, z reguły w Lipsku. Z tego powodu studenci zagraniczni, którzy odbywali studia wyłącznie na Akademii Leśnej, zazwyczaj nie zdawali końcowego egzaminu dyplomowego. Pełne studia, zakończone takim egzaminem, kończyli natomiast z reguły pracownicy saskich służb państwowych oraz stypendyści państwowi z innych krajów Rzeszy lub innych państw (LOCHMANN i LOCHMANN 2011).

Większość studentów obcokrajowców immatrykulowano jako słuchaczy studiów stacjonarnych (*Hörer* – patrz ryc. 17 i 21), a część jako studentów ekster-nistycznych (*Extraneer*). Eksterniści zaliczali tylko wybrane przedmioty i nie zdawali właściwych egzaminów, a na otrzymywanych świadectwach widniały tylko oceny ich pilności w uczęszczaniu na zajęcia (ryc. 11). Mogli oni prywatnie prosić profesora o przeegzaminowanie, jednak świadectwa z tych egzaminów nie były archiwizowane (LOCHMANN i LOCHMANN 2011).

Po każdym semestrze, studenci stacjonarni mogli się zgłaszać do profesorów na egzaminy półroczne (semestralne) z poszczególnych przedmiotów. Po takim egzaminie otrzymywali świadectwo półroczne z wykazem zaliczonych przedmiotów i uzyskanych ocen (*Zeugnis über Halbjahrs-Prüfungen*, ryc. 19). Kończąc studia, po uiszczeniu odpowiedniej opłaty, absolwenci mogli wnioskować o wydanie zaświadczenia o zakończeniu studiów (*Abgans Bescheinigung*, ryc. 17 i 21), na którym wyszczególniony był czas pobytu na uczelni, zaliczone zajęcia (wykłady i ćwiczenia), oraz oceny z egzaminów (LOCHMANN i LOCHMANN 2011).

POLACY WŚRÓD STUDENTÓW OBCOKRAJOWCÓW

Ustalenie dokładnej liczby Polaków studiujących leśnictwo na Akademii Leśnej w Tharandcie w latach 1816–1919 sprawia pewne trudności. Mette (1966) i Weidermann (1966) podają, że w latach 1816–1914 studiowało w Tharandcie leśnictwo ogółem 1276 obcokrajowców z 28 krajów, w tym 188 Polaków. Sporządzając wykaz studentów obcokrajowców kierowali się oni dwoma kryteriami: krajem pochodzenia i narodowością. Ponieważ Polska pozostawała w tym czasie podzielona między zaborców, należy przyjąć, że właśnie to drugie kryterium decydowało o wyodrębnieniu grupy polskiej.

Nieco inne liczby podają w swym opracowaniu Lochmann i Lochmann (2011), wg których w latach 1811–1918 liczba studentów obcokrajowców osiągnęła 1255, a pochodzili oni z 41 krajów świata. Mimo pewnej różnicy w długości okresu branego pod uwagę przez wspomnianych wyżej autorów, ogólna liczba studentów zbliżona jest do podanej wcześniej przez Mettego (1966) i Weidermana (1966), jednak liczba krajów podanych przez Lochmanna i Lochmann (2011) jest zdecydowanie wyższa. Wynika to z przyjętego przez wspomnianych autorów kryterium przynależności państwowej studentów, których miejsca pochodzenia zostały przypisane do obecnych granic państw.

Podobny zabieg Lochmann i Lochmann (2011) zastosowali w odniesieniu do studentów Polaków, ustalając ich liczbę na 192, co także nie odbiega znacząco od

danych Mettego (1966) i Weidermana (1966). Liczba ta jednak nie jest pewna, bowiem obejmuje także, choć pewnie niezbyt licznych, studentów narodowości niemieckiej, zamieszkujących we wszystkich trzech dzielnicach rozbiorowych Polski. Z drugiej strony, przeglądając listy studentów z obszaru dzisiejszej Litwy, Łotwy czy Ukrainy, możemy podejrzewać (po brzmieniu niektórych nazwisk), że byli wśród nich także Polacy (LOCHMANN i LOCHMANN 2011).

Wobec tych trudności, kierując się kryteriami przyjętymi przez wyżej wymienionych autorów, przyjęliśmy ostatecznie podawaną przez nich liczbę 192 studentów Polaków, kończąc ich listę na roku 1919 (tab. 1). Nawet jeśli z wyżej wymienionych powodów lista ta nie jest dokładna, to z pewnością dobrze oddaje aktywność Polaków z trzech zaborów w podejmowaniu studiów leśnych w Tharandcie.

Kierując się z kolei miejscem pochodzenia studentów podanym w tabeli 1 ustalono, że największa ich grupa pochodziła z zaboru pruskiego – 109 osób. Z zaboru rosyjskiego pochodziło 68 osób, a z austriackiego – 15.

POLACY W ORGANIZACJACH STUDENCKICH W THARANDCIE

Na Akademii Leśnej działały różnego rodzaju stowarzyszenia studentów, które nie miały prawa głosu w kwestiach dotyczących Akademii (LOCHMANN i LOCHMANN 2011). Polacy aktywnie działali w wielu spośród tych stowarzyszeń.

W 1859 roku powstał na Akademii Związek Studentów „Silvania”, a wśród 16 członków założycieli znaleźli się także studenci z Austrii, Grecji, Polski i Węgier. Powstałe w 1864 roku Towarzystwo „Club” zrzeszało tylko studentów szlacheckiego pochodzenia z Polski, Rosji, Czech i Francji; jego działalność została z nieznanymi bliżej powodów zawieszona przez władze w 1878 r. (LOCHMANN i LOCHMANN 2011). Polacy należeli również do powstałej w 1864 r. wielonarodowej korporacji studenckiej „Hubertia” (ryc. 6). Wprowadzone przez władze w 1883 r. przepisy sprawiły, że do korporacji studenckich mogli należeć wyłącznie studenci narodowości niemieckiej. Z powodu tych restrykcji, obcokrajowcy założyli odrębne stowarzyszenie pod nazwą „Baltica”, grupujące studentów z krajów bałtyckich, w tym także z Polski i Norwegii, jednak po roku również działalność tego zrzeszenia została zwieszona (LOCHMANN i LOCHMANN 2011).

Podobnie tylko rok (od 1906 do 1907) działało towarzystwo „Slavische Lesehalle „Concordia” (Czytelnia Słowiańska „Concordia”), liczące 26 członków (10 Polaków, 9 Bułgarów, 6 Rosjan i 1 Estończyka); byli to praktycznie wszyscy studujący wówczas w Tharandcie Polacy, Bułgarzy i Rosjanie (LOCHMANN i LOCHMANN 2011).

W 1907 r. rozpoczęło w Tharandcie działanie polskie stowarzyszenie „Brac Leśna”. Celem stowarzyszenia według statutu było m.in. *wspieranie duchowego rozwoju i fachowe doskonalenie członków, oraz rozwijanie w nich poczucia więzi społecznych. Polityka jest wykluczona, a wyznawana religia nie jest brana pod uwagę*. Stowarzyszenie było więc apolityczne i – można powiedzieć – ekumeniczne. „Brac Leśna” gromadziła czasopisma i posiadała bibliotekę, a biedniejsi członkowie otrzymywali od stowarzyszenia wsparcie pieniężne. Na zebraniach

wyłaszczano referaty fachowe i dyskutowano nad nimi, a na łamach „Sylwana” stowarzyszenie zachęcało Polaków do studiowania w Tharandcie (ryc. 7). Na początku swej działalności „Brac Leśna” liczyła 20 członków, później ich liczba zmalała, a wraz z wybuchem I wojny światowej, stowarzyszenie rozwiązało się (LOCHMANN i LOCHMANN 2011). Poza aktywnością stowarzyszeniową, kronika Akademii Leśnej w Tharandcie odnotowała także przejaw aktywności matrymonialnej studenta Polaka (ryc. 8).

SYLWETKI WYBITNIEJSZYCH ABSOLWENTÓW POLAKÓW

Wśród Polaków, absolwentów Królewskiej Saskiej Akademii Leśnej, znalazły się osoby, które odegrały znaczącą rolę w dziejach polskiego leśnictwa zarówno w dobie rozbiorów, jak i po odzyskaniu niepodległości w 1918 r. Poniżej zamieszczamy kilka wybranych biogramów ukazujących sylwetki osób, które trwale zapisały się na historycznych kartach naszej nauki i praktyki leśnej.

HIPOLIT TRĄMPCZYŃSKI (1815–1867)

Hipolit Trąmpczyński urodził się 6 VIII 1815 r. w Bojanicach koło Gniezna. Jak większość wybitnych Polaków z Wielkopolski ukończył gimnazjum Marii Magdaleny w Poznaniu. W latach 1841–1842 studiował na Akademii Leśnej w Tharandcie i był pierwszym Polakiem z dyplomem wyższych studiów leśnych w Wielkim Księstwie Poznańskim. W archiwum uczelnianym zachował się wpis dotyczący Hipolita Trąmpczyńskiego (ryc. 9).

Po ukończeniu studiów objął w 1843 r. stanowisko nadleśniczego w lasach kórnickich hr. Tytusa Działyńskiego. W 1845 r. podsunął Działyńskiemu myśl o zorganizowaniu polskiej wyższej szkoły leśnej w Kórniku, jednak realizację tego pomysłu uniemożliwiło powstanie, które wybuchło w Wielkopolsce w 1846 r. Hipolit Trąmpczyński zorganizował wówczas w Kórniku oddział zbrojny, na czele którego udał się do Poznania, by walczyć o zdobycie cytadeli. Powstańcy kórniccy wpadli w zasadzkę przy wjeździe na Most Chwaliszewski, a ciężko ranny Trąmpczyński został aresztowany i skazany w procesie berlińskim 17 listopada 1847 r. na 25 lat twierdzy oraz utratę szlachectwa i majątku. Uwolniony z więzienia w czasie Wiosny Ludów w 1848 r. wrócił w Poznańskie i podjął pracę, tym razem w lasach zaniemyskich Heliodora Skórzewskiego, w powiecie średzkim.

Wielką wagę przykładał do wspólnego działania leśników i stale dążył do jakiejś formy organizacji tego środowiska. Taka możliwość zaistniała dopiero w 1861 r., kiedy to zawiązało się Centralne Towarzystwo Gospodarcze na W. Ks. Poznańskie z trzema wydziałami: ogólnym, rolnym i chowu inwentarza. Aż 5 lat trwały jednak starania o utworzenie Wydziału Leśnego tegoż Towarzystwa i dopiero 20 grudnia 1866 r. stawili się na pierwszym zebraniu organizacyjnym prawie wszyscy polscy leśnicy z Wielkiego Księstwa Poznańskiego. Prezesem nowego Wydziału CTG wybrano Hipolita Trąmpczyńskiego, który funkcję tę pełnił tylko przez pięć miesięcy, do swej przedwczesnej śmierci.

Trąmpczyński bardzo doceniał szerzenie nowoczesnej wiedzy leśnej. Opublikował on wiele różnych artykułów, przede wszystkim na łamach „Ziemianina”. Lista jego wybranych publikacji pokazuje zakres jego zainteresowań, a jednocześnie potrzeb, które dostrzegał. Ostatni, opublikowany w lutym 1867 r. artykuł miał charakter programowy i wytyczał Wydziałowi Leśnemu kierunki pracy na przyszłość. Okazało się, że artykuł ten stał się swoistym testamentem Hipolita Trąmpczyńskiego, który w pełni sił zmarł nagle 29 maja 1867 r. w Ulejnie koło Środy (SKORACZEWSKI 1907; DZIĘCZKOWSKI 1981).

WŁADYSŁAW TYNIECKI (1833–1912)

Władysław Tyniecki urodził się w 1833 r. w Olszaniczynie na Podolu (ryc. 10). Gdy w 1855 r. otwarto Akademię Rolniczą w Dublanach został jednym z pierwszych jej studentów. W latach 1858–1860 kontynuował eksternistyczne studia na Akademii Leśnej w Tharandcie (ryc. 11).

Po studiach został wykładowcą w Akademii Rolniczej w Dublanach. W 1874 r. przeniósł się do Lwowa, w związku z otwarciem Krajowej Szkoły Gospodarstwa Lasowego, w której wykładał, a w 1892 r. został jej dyrektorem, po Henryku Strzeleckim.

Bardzo aktywnie działał w organizacjach społecznych. Był jednym z założycieli Galicyjskiego Towarzystwa Naukowego, a w 1900 r. został jego wiceprezesem.

Dużo publikował, zwłaszcza w „Sylwaniu”, którego był redaktorem naczelnym w latach 1887–1891 oraz 1896–1904. Przez dwadzieścia lat był również redaktorem pisma „Rolnik”, w którym zamieszczał artykuły z zakresu leśnictwa. W roku 1905 został honorowym członkiem Polskiego Towarzystwa Leśnego. Zmarł 16 października 1912 r. (ZARZYŃSKI 2000).

JÓZEF RIVOLI (1838–1924)

Józef Rivoli urodził się 3 października 1838 r. w Nowej Wsi pod Swarzędzkiem (ryc. 12). Po uzyskaniu matury w gimnazjum św. Marii Magdaleny w Poznaniu, rozpoczął w 1858 r. praktykę w pruskich lasach państwowych w Bolewicach, a w latach 1860–1862 studiował leśnictwo na Akademii Leśnej Tharandcie (ryc. 13). Po ukończeniu studiów objął w 1863 roku stanowisko nadleśniczego w dobrach kórnickich hr. Tytusa Działyńskiego. Następny właściciel, hr. Jan Działyński, uczynił go w 1870 r. głównym zarządcą i plenipotentem całego swego majątku, którą to funkcję Rivoli pełnił do roku 1876.

W grudniu 1866 r. przyczynił się do powstania Wydziału Leśnego, utworzonego przy Centralnym Towarzystwie Gospodarczym i kierował nim od 1867 r. aż do roku 1916 (od 1908 r. było to Towarzystwo Leśne w Wielkim Księstwie Poznańskim). Od 1873 do 1875 r. J. Rivoli wykładał encyklopedię leśnictwa i geografii fizyczną ziem polskich w Wyższej Szkole Rolniczej w Żabikowie. Przez dwa lata – najpierw w Kórniku (1876), później w Poznaniu (1877), własnym nakładem wydawał miesięcznik o tematyce leśnej „Przegląd Leśniczy”, który docierał również do Królestwa Polskiego i Galicji.

Pracując w Kórniku, prowadził Rivoli badania naukowe, które zaowocowały opublikowaną po niemiecku, prekursorską w zakresie mikroklimatologii leśnej

rozprawą pt. *Ueber den Einfluss der Wälder auf die Temperatur der untersten Luftsichten*, wydaną w Poznaniu w 1869 r.. W tym czasie odbył też Rivoli wiele podróży naukowych krajowych i zagranicznych, m.in. w Karpaty (1871), do Norwegii (1872), Szwajcarii i Portugalii (1873) oraz kilkakrotnie do Hiszpanii. Wyjazd do Portugalii zaowocował monografią fizjograficzną obszaru portugalskich gór Serra da Estrella, wydaną w języku niemieckim w 1880 r. (*Die Serra da Estrella. Versuch einer physikalisch-geographischen Beschreibung dieser Gebirgsgruppe mit spezieller Berücksichtigung ihrer Verhältnisse* – Petermanns Mitteilungen 1880, Beiheft nr 61). Rozprawa przyniosła Rivolemu europejski rozgłos i order „De Nostra Senhora da Conceição de Villa Viçosa”, przyznany w 1886 r. przez króla Portugalii Ludwika I.

Inne znaczące prace naukowe Rivolego to obszerne studium pt. *O geograficznym rozszedzeniu świerka*, opublikowane w 1884 r. w Sylwanii, oraz rozprawa pt. *Badania nad wpływem klimatu na wzrost niektórych drzew europejskich* (Poznań 1921).

Po odejściu z Kórnika w 1876 r. Józef Rivoli zajmował się m.in. urządzaniem lasów na terenach całej dawnej Rzeczypospolitej – od Warty po Dniestr i Dźwinę, od Malborka po Nowy Sącz. W 1877 r. we Lwowie stanął w szeregu inicjatorów powołania do życia galicyjskiego Towarzystwa Leśnego, opracowując wraz z Henrykiem Strzeleckim i Ernestem Tillem statut dla tego towarzystwa. W 1907 r. przewodniczył w Krakowie obradom „Pierwszego Zjazdu polskich leśników” ze wszystkich dzielnic Ojczyzny. Na mocy jednej z uchwał powierzono Rivolemu przewodnictwo powołanej przez Zjazd specjalnej komisji do spraw ujednoczenia polskiego słownictwa techniczno-leśnego.

Odzyskanie niepodległości po I wojnie światowej otwiera przed 80-letnim już Józefem Rivolim nowe pole działania. Bardzo aktywnie włącza się w organizację Sekcji Leśnej na Wydziale Rolniczo-Leśnym powstającego Uniwersytetu Poznańskiego (zwanego wówczas Wszechnicą Piastowską), tworzy w 1919 r. Katedrę Hodowli Lasu i zostaje jej pierwszym kierownikiem, wykładając hodowlę lasu i geografii leśnictwa, a przez pewien czas także urządzanie lasu. W 1921 r. przewodniczy w Poznaniu obradom III Ogólnego Zjazdu Leśników.

Jego ogromne zasługi naukowe i organizacyjne zostają docenione przez macierzystą uczelnię. Uchwałą Senatu UP z dnia 15 grudnia 1922 r. prof. Józef Rivoli wraz z Marią Skłodowską-Curie i Romanem Dmowskim otrzymał tytuł doktora honoris causa (były to pierwsze doktoraty h.c. Uniwersytetu Poznańskiego). Rok później Rzeczpospolita nagrodziła go Krzyżem Komandorskim Orderu Polonia Restituta.

Życie prof. Józefa Rivolego dobiegło końca 16 lutego 1926 r. Umarł w Poznaniu i został pochowany na cmentarzu świętomarcińskim. Jego wychowankowie wystawili mu w 1935 r. pomnik na terenach zajmowanych przez Wydział Rolniczo-Leśny UP na Sołaczcu. Zniszczony przez Niemców, pomnik ten został odbudowany w 1948 r. W 1942 r. okupacyjne władze niemieckie zlikwidowały cmentarz świętomarciński i ciało profesora w masowej ekshumacji zostało przeniesione na cmentarz dębiecki, na peryferie Poznania. W 2004 r. udało się zidentyfikować miejsce jego pochówku i odnalezione szczątki ciała profesora zostały przenie-

sione na cmentarz poznańskiej parafii pw. św. Jana Vianney'a (SZCZERBOWSKI 1907; KUSIAK 2004).

ANTONI PACYŃSKI (1883–1939)

Antoni Pacyński urodził się 1 kwietnia 1883 r. w Bugaju koło Miłosławia, w powiecie wrzesińskim (ryc. 14). Studiował w Akademii Leśnej w Tharandcie w latach 1904–1907 (ryc. 15, 16 i 17). Po studiach przez dwa lata był adiunktem i kontrolerem lasów w dobrach pełkińskich Jerzego i Witolda Czartoryskich koło Jarosławia, a następnie nadleśniczym i pełnomocnikiem dóbr należących do Jadwigi Czartoryskiej w Konarzewie pod Poznaniem. Jako jeden z pierwszych w Wielkopolsce stosował system bezzrębowy w lasach sosnowych i sosnowodębowych. Szkolił też gajowych na bezpłatnych kursach organizowanych przez Władysława Zamoyskiego w Kórniku.

W czasie I wojny światowej należał do tajnej organizacji „Obrona Narodu” i brał udział w przygotowaniach do organizacji przyszłej polskiej administracji leśnej. W grudniu 1918 r. został naczelnikiem Wydziału Leśnictwa w Ministerstwie byłej Dzielnicy Pruskiej, zaś w latach 1919–1920 współpracował z Józefem Rivolim i Bronisławem Niklewskim przy organizacji Sekcji Leśnej Wydziału Rolniczo-Leśnego Uniwersytetu Poznańskiego. W latach 1920–1925 pełnił funkcję dyrektora Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu, wykładając jednocześnie historię leśnictwa i literaturę leśną na Wydziale Rolniczo-Leśnym UP.

We wrześniu 1925 r. został naczelnikiem fundacji „Zakłady Kórnickie” i pełnił tę funkcję do końca życia. W latach międzywojennych pełnił także funkcję wiceprezesa Zarządu Głównego Związku Pracowników Leśnych.

W początkach września 1939 r. wyjechał w Lubelskie, zabierając cenne dokumenty, dotyczące działalności konspiracyjnej Polaków przed I wojną światową i w czasie Powstania Wielkopolskiego. Pomimo ostrzeżeń wrócił do Kórnika, aby bronić interesów Fundacji, której dobrami zarządzał. Wkrótce po powrocie został aresztowany przez Gestapo i wraz z innymi 14 zakładnikami rozstrzelany 20 października 1939 r. w publicznej egzekucji na rynku w Kórniku (BORCZYŃSKI i SZTUKA 2007).

ADAM LORET (1884–1939)

Adam Loret urodził się 26 grudnia 1884 r. w Jaśle (ryc. 18). W latach 1903–1905 był uczniem Krajowej Szkoły Gospodarstwa Lasowego we Lwowie, a od roku 1907 do 1910 studiował w Akademii Leśnej w Tharandcie. W archiwum w Dreźnie zachowało się jego niekompletne świadectwo ukończenia studiów (brakuje drugiej strony, na której powinny być wymienione wszystkie zajęcia z przedmiotów, w których uczestniczył (ryc. 19)). Możliwe jednak, że tej strony nie było w archiwum Akademii, ponieważ zaświadczenie to zostało wystawione dopiero dwa lata po jego odejściu z uczelni. Zachowało się także zaświadczenie o egzaminach półrocznych z roku akademickiego 1908/1909. Z nieznanых powodów również o wystawienie tego świadectwa Adam Loret poprosił uczelnię dopiero w 1912 r. (ryc. 20). W semestrze letnim 1908 r. Loret zdał egzamin półroczny z matematyki leśnej (*Forstmathematik*), a w semestrze zimowym 1908/1909 z:

budowy dróg leśnych (*Waldwegebau*), urządzania lasu (*Forsteinrichtung*) i ochrony lasu (*Forstschutz*) (ryc. 21).

Po ukończeniu studiów odbył praktykę zawodową i przez jakiś czas pracował w biurze urządzania lasu, a następnie został zarządcą prywatnych lasów dóbr Sucha w Beskidzie Żywieckim, należących do rodziny Branickich. W 1921 r. został naczelnikiem Okręgowego Zarządu Lasów Państwowych w Warszawie.

Był współtwórcą zasad zarządzania lasami państwowymi, zatwierdzonych rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z 30 grudnia 1924 r., które wprowadzało wyodrębnienie administracji lasów państwowych z Ministerstwa Rolnictwa i oparcie jej funkcjonowania na zasadach samodzielności gospodarczej, co było związane z wyodrębnieniem budżetu lasów państwowych z budżetu państwa.

Od sierpnia 1926 r. był nadzwyczajnym delegatem rządu do spraw administracji lasów państwowych. Na jego wniosek przyznano nadleśniczom większą samodzielność oraz ujednolicono i usprawniono przepisy rachunkowości i sprawozdawczości. Przedstawił i zrealizował kompleksowy program reform, który obejmował między innymi: rewizję planów urzędzeniowych, likwidację umów z prywatnymi przedsiębiorstwami, budowę kilku zakładów przerobu drewna, zorganizowanie zbytu i eksportu drewna oraz utworzenie Instytutu Badawczego Leśnictwa. Od 1931 r. był kierownikiem, a od 1934 r. do wybuchu II wojny światowej – dyrektorem naczelnym Lasów Państwowych,.

W trakcie wycofywania się na wschód został aresztowany przez wojska radzieckie, które napadły na Polskę 17 września 1939 r. Zginął w niewyjaśnionych dotąd okolicznościach, prawdopodobnie zamordowany w 1940 r. w Mińsku (GRZYWACZ 2010).

TEOFIL LORKIEWICZ (1885–1944)

Teofil Lorkiewicz urodził się 1 marca 1885 r. w Pobiedziskach koło Gniezna (ryc. 22). Studiował w Tharandcie w latach 1907–1910, po czym odbył praktykę leśną w Czarniejewie koło Gniezna i w lasach prywatnych w Chlewiskach w Kieleckim, w zaborze rosyjskim. Po wybuchu I wojny światowej wrócił do Wielkopolski i podjął pracę w lasach Ordynacji Kwilcz. Był uczestnikiem Powstania Wielkopolskiego, a w odrodzonej Rzeczypospolitej objął nadleśnictwo Sieraków, by po roku przenieść się do Gdańska. Tutaj kierował zorganizowaną przez siebie Dyрекcją Lasów Państwowych, doprowadzając m.in. do rozgraniczenia lasów między Polską a Wolnym Miastem Gdańsk. Po likwidacji dyrekcji gdańskiej i ponownym krótkim powrocie do Sierakowa, objął w 1924 r. Dyрекcję Lasów Państwowych w Toruniu, by po 7 latach przenieść się do Poznania na stanowisko dyrektora Dyрекcji Lasów Państwowych w Poznaniu, na którym pozostawał do wybuchu II wojny światowej.

Na początku września 1939 r. uszedł przed najeźdźcą do stolicy, gdzie delegat rządu emigracyjnego w Londynie na kraj Cyryl Ratajski powierzył mu przewodnictwo powołanej przez siebie Rady Głównej Leśnictwa z misją zorganizowania tajnej administracji leśnej. Teofil Lorkiewicz podjął decyzję o utworzeniu w Warszawie Rady Głównej Cywilnego Ruchu Oporu Leśników, której głównym celem była m.in. ochrona lasów przed dewastacją, współpraca z konspiracją woj-

skową i polityczną, a także przygotowanie planów organizacji gospodarki leśnej w Polsce po wojnie. Powołał także Komisję Samopomocy Koleżeńskiej, niosącą pomoc rodzinom leśników.

Aresztowany w Warszawie 3 sierpnia 1944 r., został prawdopodobnie stracony w siedzibie gestapo przy Alei Szucha (BORCZYŃSKI i SZTUKA 2007; PRZYBYSZEWSKI 2010).

ALEKSANDER KOZIKOWSKI (1879–1956)

Aleksander Kozikowski urodził się 2 czerwca 1879 r. na Pomorzu, w Fitowie koło Biskupca (ryc. 23). Do gimnazjum uczęszczał w Brodnicy, skąd w 1901 r. został wydalony za przynależność do konspiracyjnego Związku Filomatów Pomorskich. Studiował na Akademii Leśnej w Tharandcie w latach 1902–1905, a następnie pracował w lasach Wielkopolski i Pomorza.

W 1907 r. podjął pracę w Wyższej Szkole Lasowej we Lwowie, gdzie wykładał m.in. administrację leśną i łowiectwo. Dla pogłębienia swej wiedzy podjął dalsze studia leśne w Hochschule für Bodenkultur w Wiedniu. W 1913 r. został mianowany profesorem entomologii i ochrony lasu w Wyższej Szkole Lasowej we Lwowie. W latach 1918–1922 był jednym z organizatorów Wydziału Rolniczo-Leśnego Politechniki Lwowskiej, a w latach 1923 i 1925–1926 jego dziekanem. Utworzoną przez siebie Katedrą Ochrony Lasu i Entomologii kierował do 1941 r. (do wybuchu wojny niemiecko-radzieckiej). Okres II wojny światowej spędził we Lwowie, a po zajęciu Lwowa przez wojska sowieckie w 1944 r. współorganizował Wydział Leśny Politechniki Lwowskiej i był jego pierwszym dziekanem.

Na początku 1945 r. został aresztowany przez władze sowieckie i zesłany do Donbasu. Zwolniony z zesłania po kilku miesiącach, wrócił do Polski i zamieszkał w Poznaniu, gdzie na Wydziale Rolniczo-Leśnym Uniwersytetu Poznańskiego zorganizował od podstaw Katedrę Ochrony Lasu, którą kierował do końca życia. Profesor Kozikowski piastował wiele ważnych funkcji urzędowych i społecznych. W latach 1920–1939 był członkiem Państwowej Rady Ochrony Przyrody, a także członkiem Komisji Fizjograficznej, Geograficznej i Nauk Rolniczo-Leśnych Polskiej Akademii Umiejętności. Po II wojnie światowej, w latach 1946–1949 był prezesem, a następnie członkiem honorowym Polskiego Towarzystwa Leśnego, jak też współzałożycielem i następnie honorowym prezesem Polskiego Związku Entomologicznego (dzisiaj Polskie Towarzystwo Entomologiczne). W 1951 r. władze komunistyczne pozbawiły go niektórych praw profesorskich; zrehabilitowano go po śmierci.

Łącznie opublikował 112 prac z zakresu entomologii, ochrony lasu, pszczelnictwa oraz zagadnień ogólnoleśnych, w tym słownik leśny niemiecko-polski, wydany w 1920 r. Zmarł 11 lipca 1956 r. w Poznaniu (ZARZYŃSKI 2000; KIEŁCZEWSKI 2009).

ZAKOŃCZENIE

Oprócz wymienionych wyżej, również wielu innych absolwentów Akademii Leśnej w Tharandcie zajmowało później znaczące stanowiska w administracji lasów państwowych po odrodzeniu Rzeczypospolitej. Wśród nich był m.in. Feliks Soboczyński (lata studiów 1911–1914), przed 1939 r. nadleśniczy Nadleśnictwa Zbiczno, później inspektor DLP w Toruniu. W czasie okupacji niemieckiej był członkiem konspiracyjnej Rady Głównej Leśnictwa powołanej przez Teofila Lorkiewicza, a po II wojnie światowej został pierwszym dyrektorem Dyrekcji Lasów Państwowych w Olsztynie. Zwolniony ze stanowiska i aresztowany przez UB, po uwolnieniu z więzienia w 1949 r. zamieszkał w Poznaniu, gdzie zmarł w 1989 r. (BORCZYŃSKI i SZTUKA 2007). Inny absolwent – Jan Vogtman (lata studiów 1912–1913), był w okresie międzywojennym naczelnikiem wydziału polityki leśnej w Departamencie Leśnictwa w Ministerstwie Leśnictwa i Reform Rolnych, a w czasie okupacji niemieckiej także członkiem wspomnianej konspiracyjnej Rady Głównej Leśnictwa. W 1918 r. należał do założycieli Związku Zawodowego Leśników, a w 1930 r. współorganizował oddział Polskiego Towarzystwa Leśnego w Warszawie. Po II wojnie światowej pracował w Naczelnej Dyrekcji Lasów Państwowych, a później, do emerytury, w Ministerstwie Leśnictwa (ROSTAFIŃSKI 1959).

Krótki przegląd wybranych sylwetek absolwentów Akademii Leśnej w Tharandcie ukazuje, jak znaczący był ich wpływ na rozwój polskiego leśnictwa w Polsce pod zaborami i w okresie międzywojennym. Poza wybitnymi uczonymi i wysokimi urzędnikami w administracji lasów państwowych, przez uczelnię w Tharandcie przeszła cała rzesza znakomitych administratorów i zarządców lasów w polskich majątkach prywatnych. Leśnicy ci spożytkowali z dobrym skutkiem zdobytą wiedzę, unowocześniając gospodarstwo leśne na ziemiach polskich i propagując w społeczeństwie polskim wiedzę o przyrodniczym i ekonomicznym znaczeniu lasów.

PODZIĘKOWANIA

Autorzy wyrażają ogromną wdzięczność Państwu Klausowi i Erice Lochmanom z Tharandtu za bezinteresowną pomoc w poszukiwaniach archiwalnych, dostarczone kopie dokumentów oraz objaśnienia i komentarze do nich.

Dziękujemy także prof. dr. hab. Bolesławowi Suszce za tłumaczenie niektórych dokumentów.

LITERATURA

- ANONIM 1818. Postanowienie Namiestnika Królewskiego z dnia 20 stycznia 1818 roku urządzające Szkołę Leśną w Warszawie. Warszawa, 1–15.
- ANONIM 1907. Konkursy i ogłoszenia. Sylwan XXV, 239.
- ANONIM 2004. Księstwo Warszawskie. W: Encyklopedia Katolicka, t. 10, Lublin, 112–115.
- BORCZYŃSKI M., SZTUKA J. 2007. Leśnicy Wielkopolski w walce o niepodległość Polski w II wojnie światowej oraz w naukach leśnych i zawodzie. Poznań, 1–212.

- DZIĘCZKOWSKI A. 1981. Hipolit Trąpczyński. W: Wielkopolski Słownik Biograficzny, PWN Warszawa–Poznań, 1–890.
- GRZYWACZ A. 2010. Adam Loret – życie i działalność. W: Andrzej Grzywacz (red.): Adam Loret – pierwszy dyrektor naczelny Lasów Państwowych. Polskie Towarzystwo Leśne, Warszawa, 1–168.
- KIEŁCZEWSKI B. 2009. Aleksander Kozikowski (1879–1956). W: Dzieje akademickich studiów leśnych w Poznaniu 1919–2009 (red. J. Broda). Poznań, 1–378.
- KUSIAK W. (RED.) 2004. Profesor dr h.c. Józef Rivoli (1838–1926) - In Memoriam. Poznań, 1–60.
- LOCHMANN K., LOCHMANN E. 2011. Das Ausländerstudium an der Tharandter Lehr- und Forschungsstätte von 1811 bis 1945. Forstwissenschaftliche Beiträge Tharandt, Beiheft 11, 1–206 + Anhang, 1–101.
- ŁUCZAKOWA J. 1963. Filip Skoraczewski – powstaniec 1863 r. Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej 8, 82–112.
- METTE H.J. 1966. Zur 150jährigen Geschichte der Fakultät für Forstwirtschaft in Tharandt. Die Sozialistische Forstwirtschaft 2, 50–55.
- MODRZYŃSKI J. 2011. Jubileusz 200-lecia uczelni leśnej w Tharandcie. Przegląd Leśniczy 8, 29–31.
- POTOCKI S. 1987. Klaudyna z Działyńskich Potocka. W: Sylwetki wybitnych ludzi Ziemi Kórnickiej. Wielkopolskie Towarzystwo Kulturalne, Poznań, 1–10.
- PRZYBYSZEWSKI K. 2010. Dyrektorzy Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu w międzywojennym dwudziestoleciu. W: Referaty prezentowane podczas Konferencji popularno – naukowej z okazji 85-lecia Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu. Toruń, Dwór Artusa, 1 lutego 2010, 23–28.
- ROSTAFIŃSKI J. 1959. Jan Vogtman. Sylwan CIII (12), 55–56.
- SCHUSTER E. 2001. Chronik der Tharandter forstlichen Lehr- und Forschungsstätte 1811–2000. Forstwissenschaftliche Beiträge Tharandt, Beiheft 2, 1–276.
- SKORACZEWSKI F. 1907. Rozwój polskiego leśnictwa w XIX wieku w Wielkim Księstwie Poznańskim. W: I Zjazd polskich leśników w Krakowie – referaty, Temat 1b (reprint, Wydawnictwo PTL, Kraków 2007), 1–66.
- SZCZERBOWSKI I. 1907. Pamiętnik 25-letniej działalności Galicyjskiego Towarzystwa Leśnego 1882–1907. Lwów (reprint Krosno 2007), 1–229 + I–V.
- THARANDTER FORSTLICHES JAHRBUCH, BAND 15, 1863.
- TU Dresden, Universitätsarchiv, Forstakademie Tharandt, Nr. B/ 99 Bd.3.
- TU Dresden, Universitätsarchiv, Forstakademie Tharandt, Nr. B/ 203 (Zeugnisse Extraner 1859–1860).
- TU Dresden, Universitätsarchiv, Forstakademie Tharandt, Nr. B 105/ 1.
- TU Dresden, Universitätsarchiv, Forstakademie Tharandt, Nr. B / 316 (Allgemeiner Plan der Königlich Sächsischen Akademie für Forst- und Landwirthe zu Tharand 1852, einschließlich Nachtrag 1855).
- TU Dresden, Universitätsarchiv, Forstakademie Tharandt, Nr. B/ 73–205 (Lehrpläne 1898 bis 1915).
- TU Dresden, Universitätsarchiv, Forstakademie Tharandt, Nr. B / 194 (Zeugnisse 1907).
- TU Dresden, Universitätsarchiv, Forstakademie Tharandt, Nr. B / 196 (Zeugnisse 1911–1912).
- WEIDERMANN K. 1966. Abriss der Geschichte der Fakultät für Forstwirtschaft in Tharandt. Archiv für Forstwesen 15 (11/12), 1241–1286.
- ZARZYŃSKI P. 2000. Ludzie i fakty. Jubileuszowy 100 Zjazd Polskiego Towarzystwa Leśnego. Poznań, 1–352.
- ŻABKO-POTOPOWICZ A. 1959. Henryk Strzelecki 1819–1901. Sylwan CIII (12), 1–6.

POLISH STUDENTS IN THE ROYAL SAXON ACADEMY OF FORESTRY AT THARANDT IN THE YEARS 1816–1919

S u m m a r y

The Academy at Tharandt, established by Heinrich Cotta in 1811, belongs to the oldest academic centers of forest science in the world. During the past two centuries it has been an important European center of education of foresters at academic level. 1255 foreigners coming from 41 (currently existing) countries studied at Tharandt in the period 1811–1919. In that number 192 were Poles, coming from the Polish territories annexed by Prussia (109), Russia (68) and Austria (15).

Some Poles who graduated at the Royal Saxon Academy of Forestry have played a significant role in the history of Polish forestry, both during the annexation time and after regaining independence in 1918. Among the most important of them were: Hipolit Trąpczyński (1815–1867), Władysław Tyniecki (1833–1912), Józef Rivoli (1838–1924), Antoni Pacyński (1883–1939), Adam Loret (1884–1939), Teofil Lorkiewicz (1885–1944) and Aleksander Kozikowski (1879–1956).

Key words: Tharandt, Academy of Forestry, Poles, annexation time, study, student organizations

POLSCY STUDENCI W KRÓLEWSKIEJ SASKIEJ AKADEMII LEŚNEJ W THARANDCIE W LATACH 1816–1919

S t r e s z c z e n i e

Uczelnia w Tharandcie, założona w 1811 roku przez Heinricha Cottę, należy do najstarszych leśnych ośrodków akademickich na świecie. W ciągu dwu ubiegłych wieków była ona ważnym europejskim ośrodkiem kształcenia leśników na poziomie akademickim.

W latach 1811–1918 studiowało w Tharandcie 1255 studentów obcokrajowców, a pochodzili oni z 41 (obecnie istniejących) krajów świata. W tej liczbie było 192 Polaków, pochodzących z zaborów: pruskiego (109), rosyjskiego (68) i austriackiego (15).

Wśród Polaków, absolwentów Królewskiej Saskiej Akademii Leśnej, znalazły się osoby, które odegrały znaczącą rolę w dziejach polskiego leśnictwa zarówno w dobie rozbiorów, jak i po odzyskaniu niepodległości w 1918 r. Byli to między innymi: Hipolit Trąpczyński (1815–1867), Władysław Tyniecki (1833–1912), Józef Rivoli (1838–1924), Antoni Pacyński (1883–1939), Adam Loret (1884–1939), Teofil Lorkiewicz (1885–1944) i Aleksander Kozikowski (1879–1956).

Słowa kluczowe: Tharandt, Akademia Leśna, Polacy, zabory, studia, organizacje studenckie

Ryc. 1. Heinrich Cotta (1763–1844), założyciel Akademii Leśnej w Tharandcie (zdjęcie udostępnione przez E. i K. Lochmannów)

Fig. 1. Heinrich Cotta (1763–1844), a founder of the Academy of Forestry in Tharandt (by courtesy of Erica and Klaus Lochmann)

Ryc. 2. Najstarszy budynek Akademii Leśnej pobudowany w latach 1847–1849 (zdjęcie udostępnione przez E. i K. Lochmannów)

Fig. 2. Oldest building of the Academy of Forestry built in 1847–1849 (by courtesy of Erica and Klaus Lochmann)

Allgemeiner Plan

der
Königlich Sächsischen
Akademie für Forst- und Landwirththe
zu
Tharand.

- § 1. Die Oberaufsicht über die Akademie führt das Finanz-Ministerium.
- § 2. Die Akademie zerfällt in zwei Abtheilungen, für Forst- und für Landwirthschaft. Jeder derselben steht ein Director vor. Das Directorium der vereinigten Anstalt führen beide Directoren gemeinschaftlich und jedem von ihnen liegt speciell die Aufsicht über die zu seiner Absetzung gehörenden Studirenden, sowie die Leitung der Studien derselben ob.
- Die Leitung der Geschäfte im Directorio und der allgemeinen Angelegenheiten der Akademie überhaupt steht dem Director der Forstabtheilung zu.
- § 3. Der Direction steht das Lehrcollegium zur Seite, mit welchem alle ge. Lehrgegenstände, ein allgemeines Interesse der Lehrer in Anbuth nehmen, insbesondere auch alle die Disciplin betreffende Angelegenheiten der Akademie, zu berathen sind.
- § 4. Die Studirenden haben in kürzestlicher und Vollständig ihren Bericht zu erstatten.
- § 5. Der Zweck der Akademie ist, durch theoretischen Vortrag der Forst- und Landwirthschaft und durch praktische Erläuterungen Forst- und Landwirthschaft zur rationellen Ausübung ihres beruflichen Berufs, und zwar erstere hauptsächlich für den Königlich Sächsischen Staatsförstendienst, soweit eine wissenschaftliche Vorbildung dazu nach §. 14. der Verordnung vom 27. November 1851, den Staatsförstendienst betreffend, erforderlich ist, vorzubereiten und zu befähigen.
- § 6. Der Eintritt in die Akademie steht Jedem und Jedem offen. Die Aufnahme zur Aufnahme derjenigen Zustände, welche sich der Forstwissenschaft widmen und einen vollstän. Nigen cursus (§. 12) zu machen, auch häufig in den Königlich Sächsischen Staatsförstendienst

Ryc. 3. Pierwsza strona statutu Akademii z 1852 roku (TU Dresden..., Nr. B/316)
Fig. 3. First page of the statutes of the Academy of 1852 (TU Dresden..., Nr. B/316)

Winterhalbjahr.

Zugabnumm.	Montag.		Dienstag.		Mittwoch.		Donnerstag.		Freitag.		Sonntagn.	
	C. I.	C. II.	C. I.	C. II.	C. I.	C. II.	C. I.	C. II.	C. I.	C. II.	C. I.	C. II.
8-9.	Forstlich. Rech.	Nachstund. v. Vole.	Forstlich. Rech.	Nachstund. v. Vole.	Jagdwunde. Rech.	Nachstund. v. Vole.	Agricultur. Chemie.	Meteorologie. Physik.	Meteorologie. Physik.	Jagdwunde. Rech.	Staatsforstwirtschaftslehre. v. Berg.	
9-10.	Landwirthschaftl. Instructiende. Mittlomm.	Forstlich. Repertorium. Rech. v. Scher.	Landwirthschaftliche Technologie. Stengel.	Landwirthschaftliche Technologie. Stengel.	Landwirthschaftliche Technologie. Stengel.	Forstliches Repertorium. Rech. v. Scher.	Erbschaft.	Medicin. Physik.	Medicin. Physik.	Geschichtum Literatur der Forstwissenschaft. v. Berg.	Wollwunde. Stengel.	
10-11.	Physik. Krampf.	Landwirthschaftliche Technologie. v. Scher.	Forstlichen. Mittlomm.	Forstlichen. Mittlomm.	Landwirthschaftliche Technologie. v. Scher.	Forstlichen. Mittlomm.	Staatsforstwirtschaftslehre. v. Berg.	Geschichtum Literatur der Forstwissenschaft. v. Berg.	Landwirthschaftliche Technologie. v. Scher.	Forst- und landwirthschaftliche Beschäftigungen und Experimenten.		
11-12.	Encyclopedie der Landwirthschaft. Scher.	Mathematisches Repertorium. Zager.	Mathematik (Elementartheil). Scher.	Landwirthschaftliche Technologie. v. Scher.	Encyclopedie der Landwirthschaft. Scher.	Mathematik (Elementartheil). Scher.	Landwirthschaftliche Technologie. v. Scher.	Physik. Krampf.	Physik. Krampf.	Jagd- und Schützenkungen.		
2-3.	Anatomie und Physiologie der Säugetiere. Weber.		Plan- und Bauzeichnen, Entwerfen von Wirthschafts-Gebäuden. Prof. Dr.	Anatomie und Physiologie der Säugetiere. Weber.			Plan- und Bauzeichnen, Entwerfen von Wirthschafts-Gebäuden. Prof. Dr.	Krankheitslehre. Weber.				
3-4.	Waldwirthschaftliches Repertorium. Mittlomm.			Waldwirthschaftliches Repertorium. Zager.		Krankheitslehre. Weber.		Forstlich. Mittlomm.			Chemisches Praktikum.	Chemisches Praktikum.
4-5.												Erbschaft.
5-6.												

Ryc. 4. Plan zajęć w semestrze zimowym 1861/62 (Tharandter Forstliches Jahrbuch, Band 15, 1863)
Fig. 4. A time-table for winter semester of 1861/1862 (Tharandter Forstliches Jahrbuch, Band 15, 1863)

Sommerhalbjahr.

S. 364.

Zugel- fragen.	Montag.		Dienstag.		Mittwoch.		Donnerstag.		Freitag.		Sonntabend.	
	C. I.	C. II.	C. I.	C. II.	C. I.	C. II.	C. I.	C. II.	C. I.	C. II.	C. I.	C. II.
6-7.	Exercitien der Landwirthsch. Weber.	Waldbau, Fisch.	Viehucht- lehre, Stengelt.	Waldbau, Fisch.	Viehucht- lehre, Stengelt.	Waldbau, Fisch.	Viehucht- lehre, Stengelt.	Waldbau, Fisch.	Viehucht- lehre, Stengelt.	Obst- und Weinbau, Kraut.		
7-8.	Mathema- tisches Vortra- gen.	Forstbau, Wildmann- schaftliche Vfuge der Landwirthsch. Weber.	Allgemeine Mathematik, (Vergleichen mit der Natur).	Forstbau, Wildmann- schaftliche Vfuge der Landwirthsch. Weber.	Allgemeine Mathematik, Fischer.	Flanzen- physiologie, Wildmann.	Allgemeine Mathematik, Fischer.	Flanzen- physiologie, Wildmann.	Allgemeine Mathematik, Fischer.	Flanzen- physiologie, Wildmann.		
8-9.	Mineralogie, Kraut.	Landwirth- schaftliche Botanik, Wildmann.	Fischer.	Landwirth- schaftliche Botanik, Wildmann.	Mineralogie, Kraut.	Landwirth- schaftliche Botanik, Wildmann.	Chemie, Fischer.	Specielle Forstbau- lehre, Fischer.	Theoretische und technische Chemie, Fischer.	Specielle Forstbau- lehre, Fischer.		
9-10.	Nationale Oonomie, Fischer.	Geognosie, Kraut.	Nationale Oonomie, Fischer.	Geognosie, Kraut.	Nationale Oonomie, Fischer.	Forst- baulehre, v. Berg.	Forst- baulehre, v. Berg.	Forst- baulehre, v. Berg.	Forst- baulehre, v. Berg.	Forst- baulehre, v. Berg.		
10-11.	Obst- und Weinbau, Kraut.	Mineralogie, Kraut.	Landwirth- schaftliche Botanik, Wildmann.	Grundriss der Forstbau- lehre, v. Berg.	Landwirth- schaftliche Botanik, Wildmann.	Grundriss der Forstbau- lehre, v. Berg.	Specielle Forstbau- lehre, Fischer.	Grundriss der Forstbau- lehre, v. Berg.	Specielle Forstbau- lehre, Fischer.	Landwirth- schaftliche Botanik, Wildmann.		
11-12.	Allgemeine Botanik, Wildmann.	Forstliche Rezeptions- lehre, Fischer.	Allgemeine Botanik, Wildmann.	Krautbau- lehre, Weber.	Exercitien der Landwirthsch. Weber.	Geognosie, Kraut.	Allgemeine Botanik, Wildmann.	Forstliche Rezeptions- lehre, Fischer.	Allgemeine Botanik, Wildmann.	Krautbau- lehre, Weber.		
2-3.	Mineralogie und mineralo- gische Exer- citionen, Kraut.	Forstliche Tafelarbeiten, Fischer.	Plan- und Bauzeichnungen, Entwerfen der Wirthschaftsschulden, Fischer.			Gerichte- und Waldbau- lehre, Stengelt.	Plan- und Bauzeichnungen, Entwerfen von Wirth- schaftsschulden, C. II. Fischer.	Chemisches Praktikum, Fischer.	Rezeptions- lehre, Fischer.	Chemisches Praktikum, Fischer.		
3-4.												
4-5.												
5-6.												

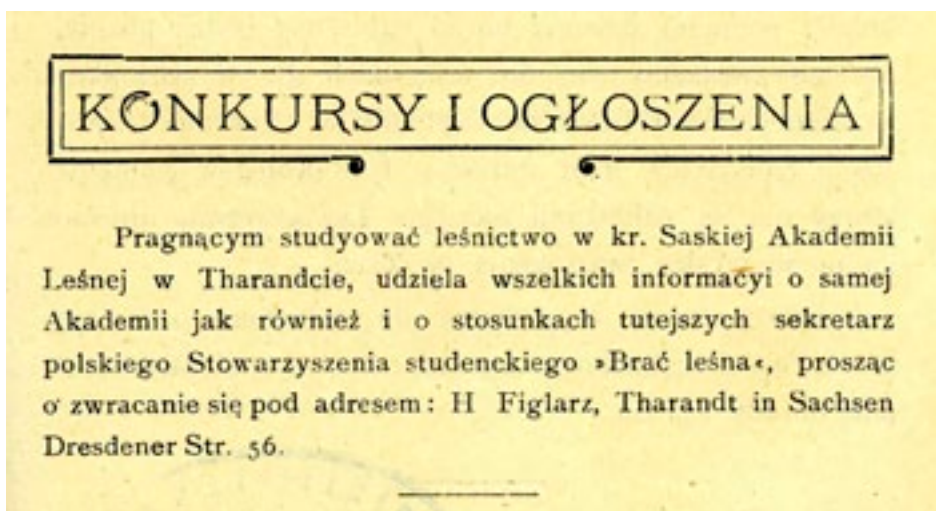
Ryc. 5. Plan zajęć w semestrze letnim 1862 (jak ryc. 4)
Fig. 5. A time-table for summer semester of 1862 (as fig. 4)

Ryc. 6. Grupa studentów z Korporacji „Hubertia” (wśród nich dwaj Polacy: Antoni i Konstanty Lubińscy) (za Lochmann i Lochmann 2011)
Fig. 6. Members of „Hubertia” student association (there are two Poles among them: Antoni Lubiński and Konstanty Lubiński) (after Lochmann i Lochmann 2011)

Corpsstudenten der schlagenden Verbindung „Hubertia”
im Wintersemester 1879/1880

(von links: Bulang, Lasser, Dürigen, Jöling, Schollmayer (Österreich),
Borges (Portugal), Harter, Ledig, Bötcher, Zschille, Stipanitz (Polen),
Hahn und Fischer (beide Tschechien), Fischer, E. (Polen),
Tutein-Nolthenius (Niederlande), d Esquevilly (Frankreich),
Hanaberger (Österreich), Hoffmann, von Lubienski, K.
und von Lubienski, A. (alle 3 Polen))

Ryc. 7. Zachęta do studiowania w Tharandcie (Sylwan XXV)

Fig. 7. An encouragement to study forestry at Tharandt (Sylwan XXV)

10. Dezember 1910

Herr **Zbigniew Stanisław von Trampczinski**, Kaiserlich russischer Forstassessor, Sohn des Hinrich von Trampczinski aus Sombrowicz in Wolhynien, heiratete Fräulein **Josephine Sophie Haupt**, Haustochter, 3. Tochter von Sanitätsrat Dr. med. Johannes Haupt, Tharandt.

(von Trampczinski studierte von 1906 – 1910 in Tharandt)

Ryc. 8. Informacja o ślubie polskiego studenta Zbigniewa Trąpczyńskiego w kronice Akademii (za Lochmann i Lochmann 2011)

Fig. 8. Note on marriage of the Polish student Zbigniew Trąpczyński in the chronicle of the Academy (after Lochmann i Lochmann 2011)

<i>Hypolit Trampczinski</i>	<i>Bojanice w Księstwie Pomorskim</i>	<i>o. h. l. u. z.</i>	<i>H. Figlarz</i>	<i>See Programm/2. 2. 1840 24/24. 12. 1840, die 4. 11. Jahre bis 2. 13. Dezember 1840 in Tharandt am 13. d. d. 1840 in Tharandt am 13. d. d. 1840 H. Figlarz</i>	<i>Prof. Dr. 26/7. 1841</i>	<i>A. F.</i>
Hypolit Trąpczyński leśniczo	Miejsce zamieszkania Miejsce urodzenia Bojanice w Księstwie Pomorskim	Adres rodziców: Ojciec nie żyje	Adres opiekuna: pełnotalni	Wykazanie: Gimnazjum w Poznaniu uczęszczał i ukończył. Przez ostatni rok do 13 grudnia 1840 zatrudniony w Nadleśnictwie Dąbrowa k. Wolsztyna w Księstwie Pomorskim	Przebieg studiów: Sw. Michał 1840	Koniec studiów: 23 maja 1841 licek obok.

Ryc. 9. Hipolit Trąpczyński w rejestrze studentów z 1841 r. (TU Dresden..., Nr. B/99 Bd.3)

Fig. 9. Hipolit Trąpczyński at the student register of 1841 (TU Dresden..., Nr. B/99 Bd.3)

Ryc. 10. Władysław Tyniecki
Fig. 10. Władysław Tyniecki

Zeugniß

einen Extraner

der Akademie für Forst- und Landwirthse
zu Tharand.

Abt. 2. 2. 25. 60

Der *Wladislaus Ritter von Tyniecki*
aus *Obzronica*
Studirender der *Forstwirthschaft*

am *Michaelis ~ 1858*. bei hiesiger Akademie als Extraner aufgenommen worden,
hat während seines Hierseins an den hierunter verzeichneten nicht durchgeführten Vorträgen und praktischen
Beschäftigungen Theil genommen und über den dabei betrieenen Fleiß die beigefügten Genjuren erhalten:

Hauptwissenschaften:		Preis.	Preis.
1) Grundriß der Forstwissenschaft	<i>unbegrenzt gut</i>	10) Forstgeschichte, Eigenschaften	<i>unbegrenzt gut</i>
2) Staatsforstverwaltungslehre	<i>gut</i>	11) Rechnen im Forstbetriebe	<i>gut</i>
3) Geschichte und Literatur der Forstwissenschaft	<i>gut</i>	12) Landesverwaltungslehre	<i>gut</i>
4) Forstrechtswissenschaft	<i>gut</i>	13) Geschichte der Forstwissenschaft	
5) Waldbau	<i>unbegrenzt gut</i>	14) Forstrechtswissenschaft, Waldgesamtheit	
6) Forstingenieurwesen		15) Forstgeschichte	
7) Forstvermessung und forstliche Landvermessung		16) Forstwissenschaftliche Betriebslehre mit Forstführung und Taxation	<i>unbegrenzt gut</i>
8) Forstliche Maschinenlehre	<i>unbegrenzt gut</i>	17) Forstrechtswissenschaft, Forstgesetze und Forstverordnungen	
9) Forstliche Maschinenlehre	<i>gut</i>		
Grund- und Hilfswissenschaften:		Preis.	Preis.
18) Sagenhafte Mythologie		35) Pflanzenphysiologie	
19) Sagenhafte Cosmologie		37) Zoologie	<i>unbegrenzt gut</i>
20) Sprachlehre		38) Allgemeine Forstwissenschaft	<i>unbegrenzt gut</i>
21) Specielle Forstwissenschaft		39) Forstrechtswissenschaft, Forstgesetze	<i>gut</i>
22) Botanik		40) Forstwissenschaftliche Betriebslehre	
23) Zoologie		41) Forstwissenschaftliche Betriebslehre	
24) Flora und Vegetation		42) Forstwissenschaftliche Betriebslehre	<i>unbegrenzt gut</i>
25) Forstwissenschaftliche Betriebslehre		43) Forstwissenschaftliche Betriebslehre	
26) Forstwissenschaftliche Betriebslehre	<i>gut</i>	44) Forstwissenschaftliche Betriebslehre	<i>gut</i>
27) Forstwissenschaftliche Betriebslehre	<i>gut</i>	45) Geschichte der Forstwissenschaft	
28) Forstwissenschaftliche Betriebslehre	<i>gut</i>	46) Forstwissenschaftliche Betriebslehre	
29) Forstwissenschaftliche Betriebslehre	<i>gut</i>	47) Forstwissenschaftliche Betriebslehre	
30) Forstwissenschaftliche Betriebslehre	<i>gut</i>	48) Forstwissenschaftliche Betriebslehre	
31) Forstwissenschaftliche Betriebslehre	<i>gut</i>	49) Forstwissenschaftliche Betriebslehre	
32) Forstwissenschaftliche Betriebslehre	<i>gut</i>	50) Forstwissenschaftliche Betriebslehre	
33) Forstwissenschaftliche Betriebslehre	<i>gut</i>	51) Forstwissenschaftliche Betriebslehre	
34) Forstwissenschaftliche Betriebslehre	<i>gut</i>	52) Forstwissenschaftliche Betriebslehre	

unbegrenzt gut

Ryc. 11. Fragment świadectwa Władysława Tynieckiego (TU Dresden..., Nr. B/203)
Fig. 11. An excerpt of the Academy certificate for Władysław Tyniecki (TU Dresden..., Nr. B/203)

Ryc. 12. Józef Rivoli
Fig. 12. Józef Rivoli

<i>Józef Rivoli A. Rivoli's Sohn Lehrer</i>	<i>An d. St. Oktob. 1838</i>	<i>Mendorf bei Posen</i>	<i>Justiz- kanzlei bei Grätz, Posen</i>		<i>Gymnasium in Posen. Praktische Vorbereitungen am Oberlyceum in Posen - in Posen bei Herrn Christoph Reichertstein</i>	<i>Prüfungsb. Vollst. Abh. d. 1. Pr. 1. Pr. 1. Pr. 1. Pr. 1. Pr. 1. Pr.</i>		
Józef Rivoli szkołagowiec leśnik student stacjonarny	Urodzony: 3 X 1838	Miejsce zamieszkania: Nowa Wieś koło Poznania	Adres rodziców: Jastrzębniki & Grodzisko		Świadectwa posiadanych umiejętności: Gimnazjum w Poznaniu Praktyczne przygotowanie w Nadleśnictwie Bolesławice w Prusach u pana nadleśniczego Reitzensteina	Przedłożone dokumenty: 1 paszport; 1 wyścig z księgi kościelnej; 1 poświadczenie pochodzenia; 1 świadectwo z gimnazjum Marii Magdaleny; 1 świadectwo z nauki; 1 oświadczenie zgody ojcowskiej; 1 świadectwo moralności.	Początek studiów: jak wyżej (Wielkanoc 1860)	Koniec studiów: jak wyżej (Wielkanoc 1862)

Ryc. 13. Józef Rivoli w rejestrze studentów z 1860 r. (TU Dresden..., Nr. B 105/1)
Fig. 13. Józef Rivoli at the student register of 1860 (TU Dresden..., Nr. B 105/1)

Ryc. 14. Antoni Pacyński
Fig. 14. Antoni Pacyński

Königlich Sächsische
Forstakademie zu Tharandt.

Zeugnis

über

Halbjahrs-Prüfungen.

Herr Anton Pacyński

aus Ruggaj, Kreis Wreschen, Reg. Bez. Posen,

hat bei den nach der Prüfungs-Ordnung vom 28. September 1904 abgehaltenen Halbjahrs-Prüfungen sich in den umstehend verzeichneten Fächern beteiligt und die nebenstehenden Zensuren erhalten.

Tharandt, am 9. März 1907.

Der Rektor der Forstakademie.

Verzeichnis der Fächer, in denen Prüfungen abgelegt hat.	Zensur.	Dozent.
<u>Winterhalbjahr 1914/15.</u>		
Lehrbuch der Pflanzenkunde	sehr gut	Lutz
Lehrbuch der Tierkunde von Prof. Dr. J. Modrzyński	gut	
Botanische Zoologie	sehr gut	Jacobi
Botanische Anatomie	gut	für beide: Neyer
<u>Winterhalbjahr 1915/16.</u>		
Lehrbuch der Botanik	gut	Kunze
Zoologie	sehr gut	Vater
Lehrbuch der Zoologie von Prof. Dr. J. Modrzyński	sehr gut	
Lehrbuch der Zoologie von Prof. Dr. J. Modrzyński	gut	Wislicenus
Zoologie	gut	Beck
Pflanzengestaltung	gut	Neyer
Lehrbuch der Pflanzengestaltung	gut	
<u>Sommerhalbjahr 1916.</u>		
Lehrbuch der Botanik	gut	Kunze
Lehrbuch der Zoologie	gut	Graf
Lehrbuch der Zoologie von Prof. Dr. J. Modrzyński	sehr gut	Wislicenus
Lehrbuch der Zoologie	sehr gut	Beck
Lehrbuch der Zoologie	gut	
Lehrbuch der Zoologie	sehr gut	Neyer

Ryc. 16. Fragment arkusza ocen z egzaminów semestralnych Antoniego Pacyńskiego (jak ryc. 15).

Fig. 16. An excerpt of a list with semester exam grades of Antoni Pacyński (as fig. 15)

Königlich Sächsische
Forstakademie zu Tharandt.

Abgangs-Bescheinigung.

Herrn *Anton Pacyński*

aus *Pugaj, Kreis Wreschen, Reg. Bez. Posen,*

wird hiermit beurkundet, dass er an hiesiger Forstakademie

vom *Oktober 1884* bis *März 1887*

als *Hörer* eingeschrieben war und während dieser Zeit die umstehend verzeichneten Vorlesungen und Übungen belegt hat.

Über sein sittliches Verhalten wird bemerkt, dass *nichts dagegen anzuwenden war.*

Tharandt, am *9. März* 19*07*.

Der Rektor der Forstakademie.

Ryc. 17. Świadectwo zakończenia studiów przez Antoniego Pacyńskiego (jak ryc. 15)
Fig. 17. Final certificate of the Academy for Antoni Pacyński (as fig. 15)

Ryc. 18. Adam Loret
Fig. 18. Adam Loret

Königlich Sächsische
Forstakademie zu Tharandt.

Abgangs-Bescheinigung.

Herrn *Adam Loret*
aus *Zaslo, Österreich, Ungarn (Galizien)*

wird hiermit bezeugt, dass er an hiesiger Forstakademie

vom *Dezember 1907* bis *März 1910*
als *Hörer* eingeschrieben war und während dieser Zeit die
umstehend verzeichneten Vorlesungen und Übungen belegt hat.

Über sein sittliches Verhalten wird bemerkt, dass *nichts dagegen*
eingewendet wurde.

Tharandt, am *30. März* 19*12*.

Der Rektor der Forstakademie.

J. Benz

Ryc. 19. Świadectwo
zakończenia studiów
przez Adama Loreta
(TU Dresden...,
Nr. B/196)

Fig. 19. Final certifi-
cate of the Academy
for Adam Loret (TU
Dresden..., Nr. B/196)

Königlich Sächsische
Forstakademie zu Tharandt.

Zeugnis

über

Halbjahrs-Prüfungen.

Der *Hier*
Herr *Adam Loret*
aus *Jasło, Herr. Ungarn, (Galizien)*

hat bei den nach den Satzungen vom 5. Mai 1909 abgehaltenen Halbjahrs-Prüfungen sich in den umstehend verzeichneten Fächern beteiligt und die nebenstehenden Zensuren erhalten.

Tharandt, am *30. März* 191*2*

Der Rektor der Königlichen Forstakademie.

H. Beck

Verzeichnis der Fächer, in denen Herr <i>Loret</i> Prüfungen abgelegt hat.	Zensur.	Unterschrift des Dozenten.
<i>J. H. 1909.</i>		
<i>Formalmathematik</i>	<i>genügend</i>	<i>für Kunge Beck</i>
<i>V. H. 1908/09.</i>		
<i>Kalkulation</i>	<i>genügend</i>	<i>für Kunge Beck</i>
<i>Verrechnung</i>	<i>genügend</i>	<i>Mar. Th.</i>
<i>Formelbuch</i>	<i>genügend</i>	<i>Beck.</i>

Ryc. 21. Oceny Adama Loreta z egzaminów semestralnych (jak ryc. 19)
Fig. 21. A half-year exam grades of Adam Loret (as fig. 19)

Ryc. 22. Teofil Lorkiewicz
Fig. 22. Teofil Lorkiewicz

Ryc. 23. Aleksander Kozikowski
Fig. 23. Aleksander Kozikowski

Tabela 1. Lista osób z obszaru obecnej Polski, które studiowały w Tharandcie w latach 1816–1919 (wg Lochmann i Lochmann 2011, zmodyfikowane)

Table 1. A list of students, from the present territory of Poland, studying in Tharandt in the period 1816–1919 (after Lochmann and Lochmann 2011, modified)

52

Studenten aus dem Gebiet des heutigen Polen an der forstwissenschaftlichen Ausbildungsstätte in Tharandt

Forstwirtschaft 1

Name, Vorname	Herkunftsort (heutiger Name des Ortes)	Zeitraum des Studiums
von Schütz, Julius Carl Georg	Sycznogyn (Sycyn ?)	April 1820 - September 1821
Weylep von Dietzenstein, Johann Carl	Warschau (Warszawa)	April 1820 - März 1821
Fischer, Gustav	Warschau (Warszawa)	April 1822 - März 1823
Weidler, Achilles	Warschau (Warszawa)	Oktober 1833 - August 1834
von Urbanowitz, Adolf	Breslatowsky (?)	Oktober 1837 - März 1840
von Darowski, Felix	Krakau (Kraków)	Oktober 1839 - August 1840
von Kretkowski, Wladimj	Warschau (Warszawa)	Oktober 1840 - August 1841
von Trampczynski, Hippolit	Bojanice (Bojanice)	Dezember 1840 - August 1841
Kalinski, Sylvester	Posen (Poznań)	April 1846 - März 1847
von Waldheim, Johann	Wilkowa (Wilkowo ?)	April 1854 - August 1855
Graf von Debicki,	Liplas (Liplas)	April 1856 - August 1857
Ritter von Tyniecki, Wladislaus	Olszanica (Olszanica)	Oktober 1858 - März 1860
Rivoli Joseph	Neudorf (Nowa Wieś)	April 1860 - März 1862
Glauer, Stanislaus	Warschau (Warszawa)	Oktober 1860 - August 1862
Krieger, Ferdinand Eduard	Gielgudiszky (Gielgudyszki)	Oktober 1860 - August 1862
Niedabylski, Zdislaus	Warschau (Warszawa)	Oktober 1860 - August 1862
Honvald, Wenzel	Mileschke (Mileszki ?)	Oktober 1861 - März 1864
Dobrsky, Maximilian	Warschau (Warszawa)	Oktober 1863 - März 1864
Fusiecki, Johann	Zamoscht/Wronke (Zamość/Wronki)	Oktober 1864 - August 1865
Gruszczynski, Johann	Posen (Poznań)	April 1865 - März 1866
Rivoli, Wladislaw	Neudorf (Nowa Wieś)	April 1865 - März 1866
von Banzemer, Johann	Warschau (Warszawa)	April 1866 - Juni 1866
Wewierowski, Thomas	Zakrzewo (Zakrzewo)	Oktober 1867 - März 1869
Krystkiewicz, Carl	Großkonarzyn (Konarzyny)	April 1867 - März 1868
Nowicki, Alexander	Kosten (Kościan)	April 1868 - August 1868
Fliegner, Karl Gustav	Warschau (Warszawa)	April 1870 - August 1870
von Potocki, Alexander	Chrzastow (Chrzastów ?)	April 1871 - März 1872
von Rose, Anton	Zabikow (Żabikowo ?)	Oktober 1871 - März 1872
Herzog, Roman	Klafke (Klawek)	Oktober 1873 - März 1875
Lizak, Vislaus	Zmysrvidka /Bukowina (?)	Oktober 1873 - März 1876
Mienzil, Karl	Wieprz (Radziechowy-Wieprz)	Oktober 1873 - März 1874

**Studenten aus dem Gebiet des heutigen Polen an der
forstwissenschaftlichen Ausbildungsstätte in Tharandt**

Forstwirtschaft 2

Name, Vorname	Herkunftsort (heutiger Name des Ortes)	Zeitraum des Studiums
Wewierowski, Wladilaus	Kuczyna (Kuczyna)	April 1874 - September 1874
von Romer, Stefan	Jedlownik (Jodłownik)	Oktober 1875 - März 1878
Klose, Emil	Leobschütz (Głubczyce)	Oktober 1875 - August 1877
Jasienski, Johann	Boksyce (Boksyce)	April 1876 - August 1876
von Lubienski, Anton	Langendorf (Długawieś)	Oktober 1877 - August 1880
von Lubienski, Konstantin	Langendorf (Długawieś)	Oktober 1877 - August 1880
Myrkowski, Joseph Karl	Swidnik (Świdnik)	Oktober 1877 - März 1880
Adam, Paul	Polnisch-Nettkow (Nietków)	April 1877 - März 1880
List, Julius	Drahomisch (Drogomyśl)	Oktober 1877 - März 1880
Schnapka, Richard	Weichsel (Wisła)	Oktober 1877 - März 1878
Hoffmann, Hugo	Bielitz (Bielice)	Oktober 1878 - August 1881
Fischer, Ernst	Schloss Tirschtiegel (Trzciel)	Oktober 1878 - März 1880
Stipanitz, Alfred	Teschen (Cieszyn)	Oktober 1878 - August 1881
Zabystrzan, Johann	Baumgarten (Brasowize) (Braszowice)	Oktober 1878 - März 1881 Oktober 1881 - März 1882
Wundrack, Max	Reisen (Rydzyna)	Oktober 1879 - März 1881
von Kronenfels, Ernst	Salina (?) (Gouv. Krakow) (Solina ?)	Oktober 1880 - März 1883
Lupinski, Alfred	Bielitz (Bielice)	Oktober 1880 - März 1883
Pokorny, Victor	Stryszawa (Stryszawa)	Oktober 1880 - März 1883
von Gamliński, Mako	Ploniawy (Płoniawy ?)	Oktober 1880 - März 1883 Oktober 1883 - März 1884
Graf Dr. jur.von Skoraczewski, Wladimir	Czerniejewo (Czerniejewo)	April 1881 - August 1881
Lilling, Emil	Szczakowa (Szczakowa)	Oktober 1881 - August 1882
von Molski, Boreslav	Kalisch (Kalisz)	Oktober 1881 - August 1884
Grus, Roman	Walkowitz (Walkowice)	April 1882 - März 1883
Kauß, Anton	Ladenberg (Sapieżyn)	Oktober 1882 - August 1883
Steiner, Adolf	Ritschenwalde (Ryczywół)	Oktober 1882 - Mai 1883
Klupsch, Paul Wladislaw	Wielichowo (Wielichowo)	Oktober 1883 - August 1884
Markiewitz, Felix	Morka (Mórka)	Oktober 1883 - März 1886
von Fryben, Mierislaus	Starkowek (Starkowiec)	Oktober 1883 - März 1886
Graf von Wolhibner- Chotomski, Josef	Zalence (?)	Oktober 1883 - August 1884

Studenten aus dem Gebiet des heutigen Polen an der forstwissenschaftlichen Ausbildungsstätte in Tharandt

Forstwirtschaft 3

Name, Vorname	Herkunftsort (heutiger Name des Ortes)	Zeitraum des Studiums
Kotschy, Otto Ernst	Ernsdorf (Jarnostów)	Oktober 1883 - August 1886
Naglo, Carl Moritz Adolf	Bielewa (Bielewo)	Oktober 1884 - März 1885
Wdowicki, Adalbert	Wreschen (Września)	Oktober 1884 - August 1886
Widemann, Friedrich Xaver	Wykow/Kozmin (Wyki/Koźmin)	Oktober 1884 - März 1888
von Janowsky, Hippolyt	Gnesen (Gniezno)	April 1885 - März 1887
Lukomski, Thaddäus	Kruszewo (Kruszewo)	Oktober 1886 - März 1888
Magdzinski, Stanislaus	Lusowo (Lusowo)	Oktober 1886 - März 1888
Borczynski, Ludwig	Orliniec (Orliniec)	Oktober 1887 - August 1888
Kirner, Rudolf	Reichau (Podlesie)	Oktober 1887 - August 1888
Przybylski, Wladislaw	Gnesen (Gniezno)	Oktober 1887 - März 1888
Debicki, Franz	Młodziejewice (Młodziejewice)	Oktober 1888 - März 1890
von Glebocki, Sigismund	Psarskie (Psarskie)	Oktober 1888 - August 1889
Dobrowolski, Franz	Groß-Lenke (Łęka Wielka)	April 1889 - März 1890
Hubert, Bernhard	Zalasewo (Zalasewo)	April 1889 - März 1890
von Alkiewicz, Johannes	Kapiel b. Schwarzenau (Kapiel b.Czemiejewo)	Oktober 1889 - August 1890
von Chlapowski, Stanislaus	Kopaszewo (Kopaszewo)	Oktober 1889 - Januar 1890
Adamski, Eduard	Kagiewniki (Koscielne) (Łagiewniki Kościelne)	Oktober 1890 - März 1891
von Brandis, Johann	Krakau (Kraków)	Oktober 1890 - März 1891
von Luczycki, Edmund	Druzbice (Druźbice)	Oktober 1890 - August 1894
Kekowski, Edward	Zimnowoda (Zimnawoda)	April 1891 - März 1892
Błaszyk, Johann	Nieslabin (Nieslabin)	Oktober 1891 - März 1893
Lukomski, Kasimir	Kruszewo (Kruszewo)	Oktober 1891 - März 1893
Malinowski, Vitod	Kosten (Kościan)	Oktober 1891 - März 1893
Studniarski, Stefan	Samter (Szamotuły)	Oktober 1891 - August 1893
Heymann, Ernst	Nemirow (Niemirów) (Niemirów ?)	Oktober 1891 - August 1894
Podzynski, Peter	Kobylepole (Kobylepole)	April 1892 - März 1893
Graf Broel-Plater, Sigismund	Jarkowo (Jarkowo)	Oktober 1892 - Juli 1893
Thenrich, Lucyan	Gnesen (Gniezno)	April 1893 - März 1896
Ziolkowski, Leo	Wudzynek (Wudzynek)	Oktober 1893 - März 1894
von Alkiewicziewicz	Witkowo (Witkowo)	Oktober 1894 - August 1896

**Studenten aus dem Gebiet des heutigen Polen an der
forstwissenschaftlichen Ausbildungsstätte in Tharandt**

Forstwirtschaft 4

Name, Vorname	Herkunftsort (heutiger Name des Ortes)	Zeitraum des Studiums
Reichardspberg, Reinhard	Dabrowski (?)	Oktober 1894 - August 1895
Sikorski, Adam	Ostolesic bei Samter (Ostrolesie b. Szamotuły)	Oktober 1895 - August 1896
Adamczewski, Stephan	Dobra (Dobra)	Oktober 1895 - August 1897
Zurkewski, Stanislaus	Warschau (Warszawa)	Oktober 1895 - August 1899
Nerrlich, Karl	Kamillenthal (Myje)	Oktober 1896 - März 1898
Pudelewicz, Bronislaus	Bnin b. Kórnik (Bnin - Kórnik)	Oktober 1896 - März 1899
Graf Krasicki, August	Bachorzec (Bachorzew ?)	Oktober 1896 - August 1899
von Godlewski, Motislaw	Warschau (Warszawa)	April 1897 - August 1898
von Galewski, Joseph	Nasielsk (Nasielsk)	Oktober 1897 - August 1899
Metzig, Thaddäus	Alt-Golembin (Gołębin Stary)	Oktober 1898 - März 1900
Schmidt, Hermann	Polnisch Sakrau (Zakrzewo)	Oktober 1898 - August 1899
Wojczynski, Kasimir	Kłodzisko (Kłodzisko)	April 1899 - August 1900
Basalik, Kasimir	Brzezie (Brzezie)	Oktober 1899 - August 1901
Folwartschny, Johann	Klein-Kuntschitz (Kończyste Małe?)	Oktober 1899 - März 1900
Ziolkowski, Josef	Posen (Poznań)	Oktober 1899 - März 1901
von Zoltowski, Sigismund	Jarogniewice (Jarogniewice)	Oktober 1899 - März 1900
Kapalczynski, Maryan	Bugaj (Bugaj)	Oktober 1900 - März 1902
Rafowski, Thaddäus	Kosten (Kościan)	Oktober 1900 - März 1903
Porowski, Stanislaw	Kalisch (Kalisz)	April 1901 - Mai 1903
Kedzierski, Eugen	Radom (Radom)	Oktober 1901 - März 1903
von Twardowski, Theodor	Kobylniki (Kobylniki)	Oktober 1901 - März 1902
v. Miroslawski, Bronislaus	Warschau (Warszawa)	April 1902 - August 1903
v. Miroslawski, Sigismund	Warschau (Warszawa)	April 1902 - August 1903
Lewicki, Miccislaus	Ciechanow (Ciechanów)	Oktober 1902 - März 1905
Kislnicki, Richard	Warschau (Warszawa)	Oktober 1903 - März 1907
Borowicz, Kasimir	Gostyn (Gostyń)	April 1904 - März 1906

Studenten aus dem Gebiet des heutigen Polen an der forstwissenschaftlichen Ausbildungsstätte in Tharandt

Forstwirtschaft 5

Name, Vorname	Herkunftsort (heutiger Name des Ortes)	Zeitraum des Studiums
Filipowski, Bronislaus	Stopanowa (Stopanowo ?)	April 1904 - August 1905
Marterer, Hubert	Forsthaus Karl-Alexandersruh / Krotoschin (Rozdrażewek/Krotoszyn)	April 1904 - August 1906
Lewandowski, Paul	Heidekrug (Karczma Borowa)	Oktober 1904 - März 1906
Bartz, Edmund	Orchovo /Mogilno (Orchowiec/Mogilno)	Oktober 1904 - März 1906
Kaminski, Waclaw	Graetz (Grodzisk Wielkopolski)	Oktober 1904 - August 1905
Paczynski, Anton	Bugaj b. Wreschen (Bugaj b. Września)	Oktober 1904 - März 1907
Spychalski, Johann	Grabor /Schildberg (Grabów/Ostrzeszów)	Oktober 1904 - August 1907
Celichowski, Wladislaus	Warschau (Warszawa)	Oktober 1904 - August 1906
Mozdzinski, Stanislaus	Biala (Biała b. Wieluń ?)	Oktober 1904 - März 1905
Porowski, Stanislaus	Kalisch (Kalisz)	Oktober 1904 - März 1905
von Koraszewski, Johann	Crone a.d. Brahe(Koronowo)	April 1905 - März 1907
Wellnitz, Marian	Polajewo (Połajewo)	Oktober 1905 - August 1907
Ritter von Wiktor, Stefan	Zaluz (?)	Oktober 1905 - August 1908
Zwolanowski, Sigismund	Nowy Folwark (Nowy Folwark)	April 1906 - August 1907
Potocki, Josef	Petrikau (Piotrkow Trybunalski)	April 1906 - März 1909
v. Trampczynski, Zbigniew	Simsky (?)	* April 1906 - März 1910
Figlarz, Hippolyt	Dobrogostowo (Dobrogostowo)	* April 1906 - August 1908
Nowak, Franz	Mondre (Mądre)	* April 1906 - März 1908
Zalewski, Vinzenz	Siedlec (Siedlec)	* April 1906 - März 1909
Frydrichowicz, Johann	Gnesen (Gniezno)	* Oktober 1906 - August 1908
Jaruszewski, Wenzel	Pudewitz (Pobiedziska)	* Oktober 1906 - August 1910
Suszczyński, Josef	Posen (Poznań)	* Oktober 1906 - März 1908
Dudzinski, Johann	Lowitsch (Łowicz)	* Oktober 1906 - März 1908
Makarewicz, Leon	Warschau (Warszawa)	* Oktober 1906 - August 1908
Wietrzykowski, Johann	Warschau (Warszawa)	- Oktober 1906 - März 1909
Dittrich, Bernhard	Slocin (Ślōcin)	April 1907 - März 1911
Polski, Wladislaus	Jaratschewo (Jaraczewo)	April 1907 - August 1909

Studenten aus dem Gebiet des heutigen Polen an der forstwissenschaftlichen Ausbildungsstätte in Tharandt

Forstwirtschaft 6

Name, Vorname	Herkunftsort (heutiger Name des Ortes)	Zeitraum des Studiums
Grzegorzewski, Adolf	Wolutscha /Gouv. Petrikau (Wolbórz/ Piotrków Trybunalski)	April 1907 - März 1910
Odolski, Heinrich	Radom (Radom)	April 1907 - August 1911
Orlowski, Tadeus	Brzeziny (Brzeziny)	April 1907 - März 1910
Plocer, Mieczyslaw	Radom (Radom)	April 1907 - März 1910
Siemski, Mieczyslaw	Mniszew (Mniszew ?)	April 1907 - März 1910
Babinski, Lech	Włocławek (Włocławek)	Oktober 1907 - März 1911
Loret, Adam	Jasło (Jasło)	Oktober 1907 - März 1910
Rosinski, Joseph	Radom (Radom)	Oktober 1907 - August 1909
Lorkiewicz, Theophil	Pudewitz (Pobiedziska)	Oktober 1907 - März 1910
Voigt, Otto	Mittenwalde (Międzybórz)	Oktober 1907 - August 1909
Zobel, Peter	Lodz (Łódź)	April 1908 - August 1908
von Bobinski, Stanislaus	Warschau (Warszawa)	April 1908 - März 1911
Baron Maydell, Harry	Warschau (Warszawa)	April 1908 - August 1909
von Radwan, Josef	Machory (Machory)	April 1908 - August 1908
Krobicki, Johann	Wadowice (Wadowice)	April 1908 - Mai 1908
Dennerlein, Heinrich	Schubin (Szubin)	Oktober 1908 - August 1910
Dobski, Eduard	Lulin (Lulin)	Oktober 1908 - März 1912
Jagodzinski, Wladislaus	Czeladz (Czeladź)	Oktober 1908 - August 1909
Metzig, Thaddäus	Alt-Golembin (Gołębin Stary)	Oktober 1908 - März 1909
Ludwiczak, Xaver	Szemborowo (Szemborowo)	April 1909 - August 1911
Pankowski, Thaddäus	Godowy/Znin (Godawy /Żnin)	April 1909 - März 1911
von Pelkowski, Arthur	Wilkostowo (Wilkostowo)	Oktober 1909 - August 1910
Smolinski, Stephan	Posen (Poznań)	Oktober 1909 - August 1910
Biernacki, Adam	Skronina (Skronina)	Oktober 1909 - März 1912
Drzewiecki, Jan	Zyrardow (Żyrardów)	April 1910 - März 1913
Deniszcuk, Sigmund	Warschau (Warszawa)	Oktober 1910 - August 1913
von Psarski, Viktor	Ciechanow (Ciechanów)	April 1910 - März 1913

Studenten aus dem Gebiet des heutigen Polen an der forstwissenschaftlichen Ausbildungsstätte in Tharandt

Forstwirtschaft 7

Name, Vorname	Herkunftsort (heutiger Name des Ortes)	Zeitraum des Studiums
von Domovski, Ignacius	Siedlce (Siedlce)	April 1911 - März 1914
Malyszewicz, Witold	Elzbietow (Elżbietów)	April 1911 - August 1911 Oktober 1912 - März 1914
Vogtmann, Johann	Warschau (Warszawa)	April 1911 - August 1914
Sodkowiak, Maryan	Zelice (Żelice)	April 1911 - November 1913
Krzyzanowski, Kasimir	Taurosyzski (Taurosyzski)	Oktober 1911 - August 1914
Tomaszewski, Bronislaw	Krowica (Krowica)	Oktober 1911 - August 1914
von Berndt, Alexander	Grajewo (Grajewo)	April 1912 - August 1914
von Modzelewski, Eugen	Siedlce (Siedlce)	April 1912 - August 1913 April 1914 - August 1914
Bujakiewicz, Joseph	Siedlce (Siedlce)	April 1912 - Januar 1914
Kabza, Wladislaus	Streitfurth (Wołyny)	April 1912 - Januar 1919
Soboczynski, Felix	Jedlec (Jedlec)	April 1912 - Oktober 1913
Struzykiewicz, Silvester	Duszno (Duszno)	Oktober 1912 - August 1915
Kieruszenko, Eugenius	Tomaszow (Tomaszów)	Oktober 1912 - August 1914
von Dlugolecki, Wladislaus	Krakau (Kraków)	Oktober 1912 - August 1913
Norblin, Jan	Guzow (Guzów)	April 1913 - August 1913
Graf Zamojski, August	Jablone (Jabłonna)	Oktober 1913 - August 1914
von Wojterski, Heinrich	Posen (Poznań)	Oktober 1913 - Januar 1919
Kaczmarowski, Aloysius	Zydowo (Żydowo)	April 1914 - Januar 1919
Jarnatowski, Czeslaus	Posen (Poznań)	April 1914 - Dezember 1917
Parowicz, Josef	Czembin (Czempiń)	April 1914 - Januar 1919
von Turski, Sigismund	Bozejewicz (Bożejewice ?)	April 1914 - Januar 1919
von Trampeczynski, Xaver	Warschau (Warszawa)	April 1914 - Januar 1919

